

ПРОБЛЕМЫ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ

УДК 371.3:811.111

МІЖНАРОДНІ СТУДЕНТСЬКІ ПРОЕКТИ ЯК СПОСІБ РОЗКРИТТЯ
ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

Є.М. Воронова, доцент, ХНАДУ

Анотація. Розглянуто нові можливості використання проектної методики з метою подальшого розвитку комунікативних навичок студентів технічних вищих навчальних закладів.

Ключові слова: розглядати, метод проектів, нові технології, навички, комунікативність, міжнародні проекти.

МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТУДЕНЧЕСКИЕ ПРОЕКТЫ КАК СПОСОБ РАЗВИТИЯ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ПОТЕНЦИАЛА БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ

Е.М. Воронова, доцент, ХНАДУ

Аннотация. Рассмотрены новые возможности использования проектной методики с целью дальнейшего развития коммуникативных навыков студентов технических высших учебных заведений.

Ключевые слова: рассматривать, метод проектов, новые технологии, навыки, коммуникативность, международные проекты.

INTERNATIONAL STUDENT'S PROJECTS AS A WAY OF FUTURE ENGINEERS
PROFESSIONAL POTENTIAL DEVELOPMENT

Ye. Voronova, Associate Professor, KhNAHU

Abstract. The article considers new possibilities of project work for development of communicative skills of higher technical school students.

Key words: to consider, development, new technologies, skills, communication, international project.

Вступ

Традиційне навчання іноземній мові в технічному виші було орієнтовано на читання, розуміння й переклад спеціальних текстів, а також вивчення наукового стилю. Зараз мова йде про зміщення акценту в навчанні на розвиток навичок мовного спілкування на професійні теми й ведення наукових дискусій, тим більше, що робота над ними не заважає розвитку навичок, умінь і знань, оскільки на них і базується. Усне мовлення в навчальному виді повинно розумітися як слухання або читання, розуміння й репродуктивне відтво-

рення прослуханого або прочитаного у формах як усній, тобто діалогічній або монологічній, так і письмовій. Таким чином, мова йде про реалізацію говоріння у процесі усної комунікації між двома або більше особами.

Аналіз публікацій

У сучасних умовах досягнення основної мети навчання іноземній мові в технічному виші реалізується за допомогою різноманітних технологій, які сприяють не тільки одержанню знань, але й виявленню, розвитку, зростанню творчих інтересів і здібностей тих,

хто навчається, стимулюванню їх самостійної та продуктивної навчальної діяльності. Однією з таких і є проектна методика. Метод проектів широко використовувався в Росії в 30-ті роки, але його було незаслужено забуто [1]. Причин є декілька, але найголовнішу – теоретичну проблему не було досліджено достатньою мірою. Із цього випливало неоднозначне розуміння сутності навчальних проектів, їх технології, організаційних форм роботи. Ідея, нав'язана зверху, не сприймалася вчителями як щось необхідне, розумне, важливе для освіти тих, хто навчається. У результаті ідея проектної методики не одержала свого розвитку й дослідження в цьому напрямку було припинено. На відміну від повного забуття проектів у вітчизняній освіті, всі розвинені країни продовжували вдосконалювати й розбудовувати теорію і практику цього методу. Сьогодні метод проектів використовується, але вже в оновленому вигляді. Основне завдання методистів і викладачів полягає в тому, щоб допомогти проектам зайняти належне місце у практиці навчання комунікативності в технічних вишах. Саме осмислення й застосування цього методу в період глобалізації й у світлі вимог до вищої технічної освіти дозволяє говорити про метод «проектів» як про нову педагогічну технологію, яка дозволяє ефективно вирішувати завдання індивідуально-орієнтованого підходу до навчання іноземній мові [2].

Мета та постановка задачі

Термін «проект» запозичений з латини: дієприкметник «projectus» означає «викинутий уперед», «виступаючий», «що кидається в очі». Що ж являє собою проектна методика навчання іноземній мові в технічному виші? Стосовно заняття з іноземної мови, проект – це спеціально організований викладачем комплекс дій, що самостійно виконується студентами й завершується створенням творчого продукту. Проект є цінним тому, що в ході його виконання студенти вчаться самостійно здобувати знання, одержувати досвід пізнавальної й навчальної діяльності. Метод проектів характеризується високою комунікативністю і припускає вираження студентами своїх власних думок, почуттів, активне залучення до реальної діяльності, прийняття особистої відповідальності за виконання групового проекту – спонтанного або довгострокового. Проектна методика ґрунтується на циклічній організації навчального процесу

(Units). Окремий цикл (unit) розглядається як закінчений самостійний цикл навчання, спрямований на розв'язання певного завдання в досягненні загальної мети оволодіння, поглиблення комунікативних, країнознавчих, культурологічних та інших знань.

Головними цілями введення у практику навчання іноземній мові в технічному виші, та й у будь-якому навчальному закладі (школа, коледж, виш, курси), й методу проекту, у тому числі й міжнародними, є:

1. Показати вміння одного студента або групи використовувати набутий у процесі вивчення певного циклу (темп) лексичний, граматичний, комунікативний і дослідницький досвід.
2. Реалізувати свій інтерес до теми «проекту», тобто предмета дослідження, підвищити рівень знань про нього.
3. Продемонструвати рівень навченості іноземній мові.
4. Піднятися на більш високий щабель освіти, розвитку.

Відмітна риса методу проекту – особлива форма організації.

а) Тематика повинна бути пов'язана як із пройденою темою, так із залученням країнознавчих моментів, щоб можна було скласти й порівнювати.

б) Пропоновані проекти повинні орієнтувати тих, хто навчається, на залучення фактів із суміжних галузей знань (наприклад історії, техніки й різноманітних джерел інформації).

в) Необхідно залучати до роботи над проектами всіх членів групи з урахуванням рівня мовної компетенції кожного.

Метод проектів як засіб підвищення комунікативності

Будь-який проект, у тому числі й міжнародний, для реалізації якого на сьогодні існують численні технології: інтернет, on-line технологія, мультимедійні технології, – це самостійно реалізована робота, в якій мовне спілкування уплетене в інтелектуально-емоційний контекст іншої діяльності (ігри, подорожі, форуми з різних проблем, наприклад, охорони навколишнього середовища, проектування автомобіля майбутнього, альтернативних видів палива, транспортних сис-

тем і технологій тощо), і він (проект) сприяє розкриттю професійного потенціалу майбутніх спеціалістів. Оволодіння іноземною мовою у процесі проектної роботи дає можливість студентам пізнати творчу діяльність, яка стане їм у нагоді в майбутньому.

В освітній сфері накопичено певний досвід застосування проектної методики на заняттях з іноземної мови у вишах. Не відстають тут і технічні виші. Підручники з англійської мови такі як «Англійська мова для студентів транспортних вищих навчальних закладів» Воронової Є.М., Литвиненко О.В., Понікаровської С.В., Саєнко Н.В.; «Transportation» Воронової Є.М., Кальниченка О.А.; «English Bachelor's course in Ecology» Воронової Є.М., Черкашиної Н.І. та інших, пропонують теми проектних завдань після проходження певного розділу, вивчення його лексико-граматичного матеріалу. Пропонуються теми як для спонтанних, так і довгострокових проектів. Слід відмітити, що проекти циклу є якоюсь мірою продовженням ситуаційно-рольових ігор на заняттях з іноземної мови й використовуються з метою закріплення комунікативних навичок, отриманих при вивченні певних тем, і виходом на вільне спілкування на спеціальному рівні. У наш час, коли самостійна робота стає одним із видів оволодіння матеріалом, проектна робота виходить на перший план.

Будь-який проект – чи то спонтанний або довгостроковий, міжнародний або внутрішній – складається з чотирьох основних етапів, а саме: організації, підготовки з моніторингом, презентації (захисту) й оцінки проекту. У кожному є свої особливості, свої методи здійснення, але оцінка проводиться за такими критеріями як: content (зміст), design (оформлення), presentation (презентація), creativity (творчість), team solidarity (злагоджена робота команди). Роботу над проектом і його захист здійснюють усі члени групи (команди), що звичайно складається з 3–4 осіб, а для міжнародних студентських проектів – з двох чи більше студентських груп із різних закордонних вишів (МАДІ – ХНАДУ, ХНАДУ – БДГУ імені В.Г. Шухова), і всі учасники відчувають себе потрібними, свою роль вважають відповідальною (якою б вона не була), здобувають досвід колективної творчості й усвідомлення того, що вони можуть досягти певних успіхів, подолати психологічний бар'єр у спілкуванні іноземною мовою.

Організація і проведення проектної роботи дає можливість втілювати свої ідеї, висловлювати свою думку, і тут дуже важливо з боку викладача або керівника проекту не занадто явно (як на етапі підготовки, так і на етапі реалізації проекту) контролювати й регламентувати роботу учасників проекту, а заохочувати їх самостійність.

Безумовно, дуже важливо, щоб студенти вчилися із задоволенням, мали свою індивідуальну мотивацію. Студенти вчаться продуктивно й пізнають багато, якщо вони вчаться вільно, без примусу, відчуваючи задоволення від навчання. Особливого значення набуває особистісний фактор (я-фактор), тобто можливість виразити свою думку. Робота над проектом поєднується зі створенням міцної мовної бази у тих, хто навчається, необхідної для їхньої подальшої трудової або наукової діяльності. Реалізація ідей проектної методики повинна ґрунтуватися на мобілізації творчих здібностей і особистісного потенціалу тих, хто навчається, що сприяє розвитку самостійності, а сам проект є результатом великої самостійної роботи. Проектна методика є широко розповсюдженою при навчанні комунікативності на кафедрі іноземних мов ХНАДУ. Підручники й навчальні посібники, видані друком і наявні на кафедрі, пропонують теми як спонтанних, так і довгострокових проектів. На сьогодні у процес навчання й контролю знань студентів входять міжнародні on-line проекти й міжвузівські студентські проекти, в яких беруть участь студенти ХНАДУ. Наразі, коли великі перспективи відкрито перед інтернет-технологіями, дистанційним навчанням і моніторингом знань, можна говорити про міжнародні студентські проекти, в яких заявляється певна тема проекту для двох груп (наприклад, ДЕК МАДІ й ХНАДУ) і відбувається реалізація цього проекту (довгострокового). До міжнародних студентських проектів при навчанні англійській мові певною мірою можна віднести довгостроковий проект «Youth subcultures and University education» після опрацювання теми «Education» або «Іноземна мова – невід'ємна частина підготовки майбутніх фахівців» після вивчення циклу «Languages». Проекти готуються групами студентів ХНАДУ й Белгородського технологічного університету імені В.Г. Шухова, а реалізуються за допомогою відеоконференції або у вигляді конференцій в одному з цих університетів. Можна проводити міжнародні студентські проекти на заклю-

чному етапі вивчення тієї або іншої теми, якщо, учасники проекту працюють за певними тематичними циклами. Труднощі реалізації й контролю міжнародних проектів іноземними мовами полягають у технічній організації здійснення проектів. Останнім часом розповсюдженими стають міжвузівські студентські проекти іноземними мовами. Тут можна відзначити останній – «Характеристики і принципи нових управлінських підходів» (на базі Харківського національного інституту держ-управління). Цікавий проект реалізовано між групами 5 ДЕК Маг ХНАДУ й екологічною групою ХНУ імені В.Н. Каразіна, за участі студентів з Греції й Німеччини за темою «Екологія ХХІ століття». Також представлені на розгляд проекти: «Екологічно чисті види палива» і «Природоохоронні території Харківщини».

Реалізація проектів засвідчила достатньо високий рівень володіння англійською мовою учасниками проектів та їх глибoku зацікавленість у темах проектів.

Висновки

Важливим у проектній діяльності при навчанні іноземній мові в технічному виші є особистісно-орієнтований підхід до кожного студента, що дозволяє розвивати такі особистісні якості як пам'ять, креативність, мислення, індивідуальність, що є необхідним для проведення дослідження [3]. В сучасних

умовах навчання в виші, тобто в умовах кредитно-модульної системи навчання, проект є реальним засобом реалізації ідеї про розвиток і поглиблення професійно орієнтованої й соціокультурної компетенції, а соціокультурна компетентність, яка пов'язана із проектною діяльністю, є одним із компонентів комунікативної компетенції і складається із сукупності фонових і країнознавчих знань, моделей мовної й немовної комунікативної поведінки, володіння певним соціокультурним мінімумом.

Література

1. Ветхов А.М. Психолого-педагогическая характеристика современных методов обучения иностранному языку / А.М. Ветхов // Иноземні мови. – 2006. – №1. – С. 46.
2. Титова Н.С. Образование – это процесс длиною в жизнь / Н.С. Титова // Коммуникативная методика. – 2005. – №4. – С. 87.
3. Stoller F.L. Project Work. A means to promote language and content / F.L. Stoller // Cambridge University Press, 2002. – 422 p.

Рецензент: В.В. Бондаренко, доцент, к.пед.н., ХНАДУ.

Стаття надійшла до редакції 4 листопада 2011 р.